ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

ННІ ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
ННІ ЕКОНОМІКИ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА МИТНОЇ СПРАВИ

КАФЕДРА ФІНАНСІВ ІМЕНІ Л.Л. ТАРАНГУЛ
КАФЕДРА МИТНОЇ СПРАВИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Науково-практичного круглого столу

«Сучасні виклики контролю державних фінансів в Україні»

14 листопада 2019 року

м. Ірпінь

УДК 336.1: 336.6:339.9

Розглянуто та рекомендовано до друку кафедрою фінансів імені Л.Л. Тарангул Навчально-наукового інституту фінансів, банківської справи Університету державної фіскальної служби України (протокол № 6 від 13.11.2019 р.)

Сучасні виклики контролю державних фінансів в Україні: збірник матеріалів науково-практичного круглого столу, 14 листопада 2019 року – Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2019. – 70 с.

Збірник матеріалів містить наукові доповіді з актуальних питань здійснення контролю державних фінансів в Україні. Розглянуто теоретико-методологічні засади організації бюджетного контролю в Україні та особливості митного контролю як виду державного фінансового контролю. Висвітлено питання податкового контролю у системі забезпечення фінансової безпеки країни та контролю фінансів об'єднаних територіальних громад. Обґрунтовується стратегія розвитку державного фінансового контролю в Україні.

Видання розраховано на науковців, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, усіх, хто цікавиться сучасними проблемами контролю державних фінансів в Україні.

Тези доповідей подано в авторській редакції.
Редакція не несе відповідальності за зміст тез.
Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та достовірність інших відомостей.

© Університет ДФС України, 2019
© Автори тез, 2019

ЗМІСТ

Биховченко В.П., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул
Шелевер М. М., здобувач вищої освіти групи ФМСБ-19-1
РОЛЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОГО СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ……...6

Борса В. В, аспірант кафедри економіки підприємства, старший викладач кафедри митної справи
Гребельник О.П., д.е.н., професор, завідувач кафедри митної справи
МИТНИЙ КОНТРОЛЬ, ЯК ВИД ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЮ (В КОНТЕКСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ)……...8

Гордей О.Д., д.е.н., професор, професор кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул
ОСОБЛИВОСТІ УНІВЕРСАЛІЗАЦІЇ ПІДХОДІВ ДО КОНТРОЛЮ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ……..……..…10

Ліснічук О.А., к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул
ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ……12

Нечипоренко А.В., к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул
СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ…14

Попович Л.О., старший викладач кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул
Плахотнюк В.В., здобувач вищої освіти групи ФМА-19-1
ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ У ФУНКЦІОНУВАННІ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ……..17

Вознюк А.В., здобувач вищої освіти групи ФМД-19-1
МИТНИЙ КОНТРОЛЬ В УКРАЇНІ: СУТНІСТЬТА МІСЦЕ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ……20

Гоч І. В., здобувач вищої освіти групи ФМА-19-1
ПОДАТКОВА СИСТЕМА ЯК ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ……21

Грушко Н.С., здобувач вищої освіти групи ФБі-16-2
ФІНАНСОВА СПРОМОЖНІСТЬ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ……24

Корецька І.В., здобувач вищої освіти групи ФБі-16-2
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИ ДОКОРІННОЇ ЗМІНИ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....26

Попович Л. О.
старший викладач кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул
Плахотнюк В. В.
здобувач вищої освіти групи ФМА-19-1,
Університет ДФС України

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ У ФУНКЦІОНУВАННІ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ

Бездіяльність у сфері стратегічних державних планувань, не обов'язковість оприлюднення інформації про торги, дискримінаційні умови для учасників та тривалі строки проведення закупок - всі ці та багато інших причин призвели до ще більшого росту корупційних та «таємничих» схем в держзакупівлях нашої країни.

Державні фінанси – це система бюджетних і позабюджетних коштів, які формуються та управляються державою. У свою чергу, бюджетні кошти включають державний і місцеві бюджети. Позабюджетними коштами є спеціальні кошти (доходи бюджетних установ за надані платні послуги) та фонди соціального страхування (Пенсійний фонд, Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві, Фонд соціального страхування на випадок втрати працездатності) [1].

Державний фінансовий контроль повинен забезпечувати належне (економне, ефективне, результативне та прозоре) управління державними фінансами. Він здійснюється передусім державними контролюючими органами, але свою лепту у питання моніторингу використання державних коштів можуть вносити як комерційні аудиторські компанії, так і неурядові організації та ЗМІ [2].

Система органів державного фінансового контролю в Україні знаходиться на стадії розвитку, хоча основні її елементи вже склалися і діють. Як і в інших державах, фінансовий контроль в Україні здійснюється органами законодавчої влади, органами виконавчої влади, у тому числі спеціальними органами державного фінансового контролю, а також недержавними спеціалізованими організаціями [1].

Якщо мова йде про фінансовий контроль виконання місцевих бюджетів, то в даному випадку доцільним є навести тлумачення місцевих фінансів. Традиційно вважається, що місцеві фінанси – це фінанси місцевого господарства та місцевих органів влади. Поряд із терміном "місцеві фінанси" вживаються такі поняття, як регіональні фінанси, територіальні фінанси. Вчені радянської доби стверджували, що фінанси місцевих органів влади є не що інше, як система, за допомогою якої адміністративні одиниці всередині урядової структури

отримують ресурси, необхідні для виконання їх функцій [3].

На практиці повинні дотримуватись такі принципи формування місцевих фінансів як об'єкту державного фінансового контролю [3]:

1. Достатність доходів: органи місцевого самоврядування повинні мати достатню кількість фінансових коштів для виконання покладених на них обов'язків.

2. Розробка законодавчих основ місцевого оподаткування та контроль над видатками.

3. Справедливість: розмір грошових надходжень повинен варіюватись, виходячи з фінансових потреб та місцевих податкових можливостей.

4. Прозорість та стабільність: умови формування бюджету повинні оприлюднюватись, кожен місцевий орган повинен мати прогноз власних загальних доходів, щоб збалансувати бюджет.

В наслідок реформи децентралізації органи місцевого самоврядування отримали ширші повноваження та додаткові джерела доходів і статті витрат. Відповідно збільшився ризик зловживання використанням державних коштів, зокрема їх спекулюванням з метою отримання певної вигоди. Адже в Україні досить застаріла система регулювання державних закупівель , яка протягом багатьох років потребувала самостійного механізму для подолання болючих проблем та недоліків системи, а також ефективності використання фінансів, механізму, який би сприяв усуненню цих негативних явищ в секторі державних закупівель в Україні.

Починаючи з серпня 2016 року на території України введено електронну систему «Prozorro», яка передбачає здійснення публічних закупівель за допомогою відкритого порталу, в якому замовникам надана можливість розміщувати тендерну документацію, зміни до нею, а учасникам - надавати свої пропозиції, звертатися за роз'ясненнями та оскаржувати результати тендеру.

Беззаперечно запровадження відкритої системи закупівель позитивно вплинуло на розвиток конкуренції серед виконавців робіт та постачальників послуг. Так, до позитивних змін, результати яких можна оцінити за півтора роки використання системи «Prozorro» належать [4]:

- збільшення кількості учасників закупівель, серед яких в тому числі значно зросла частка представників малого та середнього підприємництва, а також надання практичної можливості для участі в тендерах іноземним суб'єктам, адже для закупівель товарів і послуг, очікувана вартість яких перевищує 133 тисячі євро (для робіт - 5150 тисячі євро) оголошення про проведення закупівлі публікується окрім української, ще й англійською мовою.
- можливість постійного контролю за ходом проведення тендеру, отримання швидкої відповіді та роз'яснення щодо тендерної документації;

• відкритість процедури оцінки тендерних пропозицій;

• оскарження процедури закупівлі «не відходячи» від робочого місця, адже подання скарг відбувається безпосередньо в електронній системі, в той же час учасникам надана можливість ознайомлюватися з скаргами інших претендентів та надзвичайно швидко (протягом одного робочого дня) отримувати дані про розгляд такої скарги Антимонопольним комітетом України.

Необхідно зазначити, що дана система на практиці виявилася малоефективною, вона не змогла повністю ліквідувати людський фактор, рішення про вибір остаточного переможця тендеру залишається за очільниками місцевих органів самоврядування, також проблемою є неможливість оскарження рішень ОМС, якщо проект реалізовувся через систему «Prozorro», ці факти свідчать про недосконаліть системи державного контролю та про необхідність її модернізації.

Отже, сьогодні органи місцевого самоврядування маючи додаткові джерела фінансування та розширення повноважень, потребують ретельного фінансового контролю з боку держави. Державний контроль сьогодні не є ефективним, усунення недоліків і суперечностей здійснення державного фінансового контролю місцевих бюджетів потребує комплексного підходу в частині вирішення основних питань на теоретичному та методичному рівнях. треба зауважити, що головною метою державного (регіонального) фінансового контролю було й є забезпечення стабільності та економічної безпеки держави (регіону), а для цього необхідно:

– збільшити дохідну частину державного (регіонального) бюджету, у тому числі й за рахунок пошуку альтернативних джерел надходжень;

– досягти економічного, ефективного використання видаткової частини бюджету;

– домогтися скорочення кількості правопорушень у фінансовій сфері шляхом проведення попереднього контролю (експертизи проектів рішень). усе зазначене вище визначає пріоритетні завдання системи державного фінансового контролю держави. ігнорування хоча б одного з них не дасть змоги досягти головної мети державного фінансового контролю.

Список використаних джерел:

1. Ключка С. С. Громадський контроль як інструмент ефективного використання фінансових ресурсів місцевих бюджетів / С. С. Ключка // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. - 2016. - № 3. - С. 90-94. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2016_3_17

2. Іванова І. М. Державний фінансовий контроль: Парадигми розвитку : монографія / І. М. Іванова. – К. : Академвидав, 2010. – 168 с.

3. Юхименко П.І. Теорія фінансів / Під заг. ред. Федосова В.М., Юрія С.І. Підручник. – К.: ЦУЛ, 2010. – 576 с.

4. Жадан О. В. Фінансовий контроль над формуванням звітності про виконання місцевих бюджетів / О. В. Жадан // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2017. – Т. 22, Вип. 5. – С. 176-179.

Вознюк А. В.,
здобувач вищої освіти групи ФМД-19-1
Науковий керівник: **Нечипоренко А. В.,**
к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. Л.Л. Тарангул,
Університет ДФС України

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ В УКРАЇНІ: СУТНІСТЬТА МІСЦЕ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Митний контроль – це сукупність заходів, що здійснюють центральні органи, які реалізують податкову й митну політику в межах своїх повноважень з метою забезпечення додержання норм митного законодавства та міжнародних договорів, укладених у встановленому законом порядку [1]. В оновленій Кіотській конвенції (глава 2 “Визначення понять” Генерального додатка) митний контроль (customs control) – це заходи, які використовують державні фіскальні органи для гарантування виконання митного законодавства. Як зазначено у Митній енциклопедії, основна мета митного контролю – перевірка та виявлення за допомогою різних форм контролю відповідності проведених митних операцій і дій митному законодавству; дотримання фізичними та юридичними особами, які беруть участь у митній діяльності, встановлених митних правил і процедур, тобто порядку переміщення через митний кордон України товарів та інших предметів [2]. При цьому в міжнародному законодавстві виділяється два основних види здійснення митного контролю: 1) контроль за переміщеннями – заходи контролю, які застосовуються до товарів і транспортних засобів до або після їх прибуття/вибуття, або під час перебування під митним режимом, до моменту їх випуску; 2) контроль на основі методів аудиту – сукупність заходів, за допомогою яких переконуються у правильності заповнення декларацій на товари та достовірності зазначених у них даних, перевіряючи наявні у причетних до декларування осіб відповідні книги обліку рахунків, документи, облікову документацію та комерційну інформацію [2].

Застосування контрольних заходів вибірковим порядком відповідає головному принципу Кіотської конвенції – спрощення митних процедур і